

2009

VÝROČNÍ ZPRÁVA

ZOO Dvůr Králové

ZOO Dvůr Králové a. s.

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2009

World Association of Zoos
and Aquariums | **WAZA**
United for Conservation®

UCSZ
UNIE ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH
ZOOLOGICKÝCH ZAŘÍDÍ

CBSG

WITH ANIMAL CENSUS IN ENGLISH

ZOO Dvůr Králové a. s.

Štefánikova 1029 | 544 01 Dvůr Králové n. L.

info@zoodvurkralove.cz | www.zoodvurkralove.cz | tel.: +420 499 329 515

IČ: 27478246 | Zapsána v obchodním rejstříku u Krajského soudu v Hradci Králové
oddíl B vložka 2443

Statutární orgány

k 31. 12. 2009

Představenstvo společnosti

Předseda: Doc. RNDr. Marian Slodičák, CSc.

Místopředsedkyně: RNDr. Dana Holečková

Členové: Ing. Josef Táborský, RSDr. Ing. Otakar Ruml, Bc. Karel Klíma, Jan Bém,
Josef Ješina

Dozorčí rada

Předsedkyně: Ing. Václava Domšová

Členové: Mgr. Vasil Biben,
Zdeněk Čermák

Ředitelka

RNDr. Dana Holečková

Zřizovatel

Královéhradecký kraj | Pivovarské nám. 1245/2 | 500 03 Hradec Králové
posta@kr-kralovehradecky.cz | www.kr-kralovehradecky.cz | tel.: +420 495 817 111

Statutární orgán

Hejtmán Bc. Lubomír Franc

© 2010 ZOO Dvůr Králové a. s.

Foto: (zb) Z. Bárta, (jb) J. Bodlák, (zc) Z. Čermák, (kc) Ing. K. Čihák, (lc) Bc. L. Čulík, (jd) Ing. J. Děd,
(ad) A. Drobek, (tf) T. Fitzjohn, (th) Ing. T. Hajnyš, (dh) RNDr. D. Holečková, (ek) E. Kosek,
(fk) F. Košťál, DiS., (mk) M. Kvapilová, (mm) M. Máslo, (im) I. Mašín, (jm) J. Myslivečková, (en) E.
Nejedlák, (jp) J. Pařík, DiS., (lp) MVDr. L. Pavlačík, (ms) RNDr. Martin Smrček, (sm) M. Smrček, (rs)
Radek Šleis, (jv) MVDr. J. Váhala, (jž) Jan Žďárek, (az) archiv zoo.

Redakce a grafická úprava: RNDr. D. Holečková, F. Košťál, DiS., RNDr. Pavel Moucha,
J. Myslivečková. | *Tisk:* ARPA – Tiskárna, Dvůr Králové n. L.

ISBN 978-80-903758-1-9

EAN 978-80-903758-1-9

Úvodní slovo ředitelky zoo

Vážení přátelé ZOO Dvůr Králové,

Rok 2009, za kterým se právě ohlížíme, se zapíše do historie ZOO Dvůr Králové dvěma mezníky. Prvním je nepochybně první reintrodukce nosorožců dvourohých narozených v královédvorské zoo do Afriky, konkrétně do národního parku Mkomazi v Tanzanii. Druhým je snaha naší zoo o záchranu severní formy nosorožce tuponosého.

Na tomto místě bych chtěla poděkovat zejména zaměstnancům zahrady za jejich každodenní práci a péči, členům orgánů společnosti za operativní a konstruktivní přístup k řešení činnosti společnosti, zřizovateli a všem příznivcům, sponzorům a přátelům za přízeň, podporu a zájem o naši práci.

RNDr. Dana Holečková
Dvůr Králové nad Labem
31. 12. 2009

Ředitelka zoo s nosorožci dvourohými ze ZOO Dvůr Králové v národ. parku Mkomazi v Tanzanii. (az)

Kopytníci

Luděk Čulík, Jiří Hrubý

Zebry Grévyho ve výběhu. (zc)

Souhrn

V roce 2009 se stáda kopytníku rozrostla o 198 mláďat a několik nových zvířat, například chocholátku červenou. Tu jsme v zoo ještě nechovali. Africké safari letos obývalo 190 kopytníků a 26 ptáků. Na podzim oslavil svoje první narozeniny okapí sameček Ewango. Nejvýznamnějšími událostmi roku ale byla reintrodukce tří nosorožců dvourohých do rezervace Mkomazi v Tanzanii a přesun čtyř nosorožců tuponosých severních do rezervace Ol Pejeta v Keni.

Významné odchovy

V roce 2009 se stáda kopytníku rozrostla o 198 mláďat v 30 druzích a 33 formách. Mezi významné odchovy patří 2 adaxi, 9 antilop koňských, 10 antilop losích, 2 antilopy skákavé, 13 antilop vraných, 2 bahnivci horští, 4 buvoli kaferští, 2 buvoli pralesní, 2 buvolci běločelý, 2 gazely pískové, 3 gazely dama, 2 dikdici Kirkovy, 17 impal, 14 kudu malých, 3 kudu velcí, 2 nosorožci dvouroží, 4 nyaly nížinné, 1 oryx jihoafrický, 7 pakoňů běloocasých, 10 pakoňů modrých, 10 sitatung, 11 vodušek abok, 20 vodušek červených, 1 voduška znamenaná, 6 watusi, 6 zeber bezhřívých, 6 zeber Hartmannové, 3 zebry Chapmanovy, 2 žirafy Rothschildovy a 2 žirafy síťované.

Významným úspěchem nejen pro naši zoo, ale pro celé EEP bylo narození šesti (1.5) zeber Hartmannové. Otcem všech hříbat je hřebec Nelson, který pochází z Tierparku Berlin, a který přišel na doporučení koordinátorky do naší zoo z polského Opole. Tento rok se v celém EEP narodilo 11 hříbat, z toho více jak polovina u nás.

Nová zvířata v zoo

Chovné skupiny byly v letošním roce doplněny o nové jedince. Během roku bylo dovezeno: 1.0 dikdik Kirkův ze Zoo Hannover, 1.0 zebra Chapmanova ze zoo Monde Sauvage Safari, 1.0 watusi z Tierpark Berlin, 1.0 Dahomey od soukromníka z Německa, 1.0 nyala nížinná ze zoo v Drážďanech a nakonec 0.1 chocholátka červená ze Zoo Landau. Poslední jmenovaný druh nebyl dosud v naší zoo chován. K samičce by měl v příštím roce přibýt i mladý samec a nový pár bychom rádi chovali ve společném výběhu společně s okapi.

Okapi

Samec Deto, první okapi chovaná u nás, odešel v červenci do Zoo Frankfurt, kde byl spojen se dvěma samicemi. Mláďě pralesa jménem Ewango oslavil na podzim své první narozeniny. Oslavenec dostal místo narozeninového dortu narozeninový strom.

Ošetřovatel Jiří Grulich s okapi. (zc)

Prasata savanová. (dh)

Na něm měl navěšeny všechny oblíbené dobroty. Narozeninové oslavy se účastnila i jeho kmotra Miss Blond International Jana Příhodová a pan Ing. Tomáš Bičák, zástupce společnosti Bushman, která Ewanga adoptovala a přispěla nemalou částkou na jeho chov.

V září a v říjnu byl postupně Ewango odvykán na přítomnost matky a od 13. října byl již plně odstaven. Odloučení snáší velmi dobře, protože u okapi je přirozený soliterní život i v přírodě. Rádi bychom v jarních měsících příštího roku spojili opět samici Etanu se samcem Ahadim a dali tak možnost k další reprodukci, doufejme že opět úspěšné.

Štetkouni a prasata savanová

Ve skupině **štetkounů afrických** nedošlo k výrazným změnám. Po sestavení nové skupiny došlo k páření obou samic se samce, ale mláďat jsme se v tomto roce nedočkali. Naopak k větším změnám došlo ve skupině **prasad savanových**, kde po odchodu dvou samců, kteří se narodili u nás v zoo a úhynu starého chovného páru, zůstala v zoo pouze mladá samice Jesica. Ta by měla ZOO Dvůr Králové opustit v roce 2010 a bude nahrazena nově příchozí skupinou prasad savanových.

Hrošici liberijští

U hrošíků liberijských došlo k nenadálému úhynu mladé samice Tahiti. Uhylna na zauzlení střev. Zbylá tři zvířata byla vyšetřena ve spolupráci s IZW Berlin a veterinárním lékařem ze Zoo Whipsnade, který se specializuje na imobilizaci hrošíků. Vyšetření ukázala, že samice Tanquea i Tana mají normální cykly a jejich reprodukční soustava je naprosto v pořádku. Dále byla testována i plodnost samce Lothara. Ukázalo se, že samec má i v pokročilém věku velmi dobrou kvalitu semene. Imobilizace samice Tanquey byla zároveň vhodnou dobou pro umělou inseminaci. Její výsledek zatím není zaručen. Méně pozitivní zprávou bylo zjištění, že všechna zvířata mají cysty na ledvinách. Toto onemocnění bylo v letošním roce objeveno u mnoha zvířat v Evropě a jeho vliv na kvalitu života zvířat se teprve zkoumá.

Antilopy

ZOO Dvůr Králové v tomto roce opustil velmi vzácný druh **gazely pískové**. V rámci Evropy byly pouze ve dvou zoologických zahradách, a to ve Dvoře Králové a v belgickém Planckendael. Naše skupina se během roku zmenšila pouze na dva samce, když po porodu zemřela naše jediná chovná samice. Narodila se jí sice jedna samička a jeden sameček, ale uměle odchovat se podařilo pouze samce. Proto jsme se dohodli s belgickými kolegy a oba samce tam na podzim přemístili. V Belgii by měli rozšířit genetickou základnu chovné skupiny.

Zebry damarské v letním výběhu. (dh)

Samec kudu velký v letním výběhu. (th)

Radost nám dělají **antilopy vrané**. Jsou to na chov velmi náročná zvířata. Nicméně po řadě opatření (přehodnocení krmné dávky, přemístění do nového pavilonu a suchých výběhů) jsme konečně zazamenali zlepšení v celém chovu. Dokládá to i narození třinácti mláďat. Úsilí které jsme tomuto druhu věnovali, se tedy vyplatilo. Je ale potřeba se jejich chovu stále věnovat a udržovat vysoký standard.

Nosorožci

U nosorožců došlo letos k rozsáhlým změnám. Na jaře byly deponovány dvě samice **nosorožců indických** do Zoo Lisabon v Portugalsku. Přesun byl proveden v rámci programu EEP a obě samice zde budou spojovány se samcem. Transport jsme provedli proto, abychom dali možnost reprodukce mladší samici Nově, což momentálně v naší zoo nebylo možné. Odjezdem posledních samic byl v ZOO Dvůr Králové chov nosorožců indických dočasně přerušen. Odsun nosorožců indických byl jen předvoj dalších dvou transportů, které byly pro naši zoo velmi důležité.

Prvním z nich byl **přesun tří nosorožců dvourohých do rezervace Mkomazi** v Tanzanii. Samice Deborah a samci Jamie a Jabu se zde připojili ke skupině východního poddruhu nosorožce dvourohého (*Diceros bicornis michaeli*), a tak posílily naděje na znovuoobnovení divoké populace těchto zvířat v Tanzanii. Dále samozřejmě pokračovala i chovatelská práce a po úspěšném spojování samce Mweru a samice Joly, došlo k jejímu zabřeznutí. Spojována s Mweru byla také samice Jane Lee, ta však po mnoha páření stále nezabřezla, a tak byla vyšetřena ve spolupráci s kolegy z IZW Berlin. Vyšetření ukázalo zjizvení děložního krčku. Jako opatření bude v příštím roce spojování s jiným samcem, případně chirurgický zákrok, který by měl vést k znovuoobnovení schopnosti zabřeznout. Méně pozitivní zprávou je ovšem úhyn dvou samic. První z nich byla samice Jimmi, která již jako jediný nosorožec dvourohý v naší zoo pocházela z odchyty ve východní Africe. Samice uhynula následkem pokročilého věku. Druhá byla patnáctiletá samice Jiddah, která nezvládla dlouhodobý boj s chronickým zánětem ledvin a v jeho důsledku uhynula. Tyto smutné události nám však vynahradily samice Elba a Jessi které před koncem roku porodily dvě zdravá mláďata. Obě jsou samice jejich otcem je samec Baringo, který byl v roce 2008 dovezen ze Zoo Port Lympne v Anglii a jedná se o jeho první mláďata.

Druhým z uvedených transportů byl **přesun čtyř nosorožců tuponosých severních** (*Ceratotherium simum cottoni*) do rezervace Ol Pejeta v Keni. Tento projekt byl připravován několik posledních let a jeho účelem je poskytnout co nejlepší podmínky pro přirozené rozmnožování posledním reprodukce schopným jedincům. Zvířata byla do Keni přesunuta před koncem roku a velice dobře se v novém prostředí zaklimatizovala. Transport byl prvním krokem celého projektu jehož další fáze budou probíhat v Keni.

Severní bílý nosorožec. (dh)

Mláďata sitatungy. (dh)

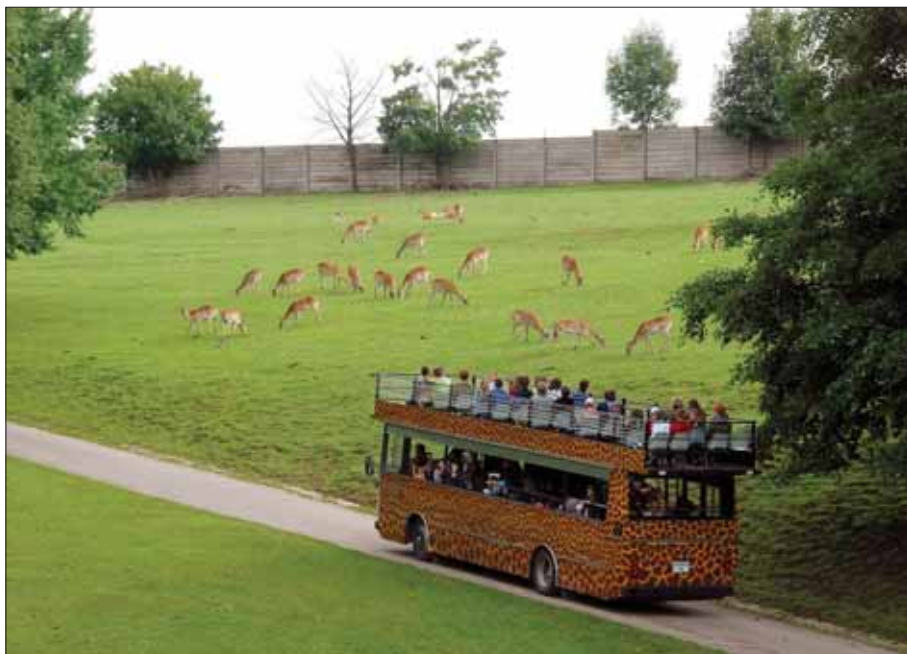
Ve Dvoře Králové zůstaly samice Nabiré a Nesári, které se návratu do Afriky nemohli zúčastnit vzhledem k jejich zdravotnímu stavu. Tyto dvě samice spolu s párem Nola a Angalifu v San Diego Wild Animal Parku zůstávají posledními jedinci tohoto poddruhu v zajetí.

Jak je z výše uvedených skutečností zřejmé, tak úsek nosorožců přišel o nemalou část chovanců. To by však mělo prospět chovné skupině nosorožců dvourohých, jejíž základ se nezměnil a dostane víc prostoru. Dále také budeme pokračovat v přípravě projektů na navrácení chovných skupin nosorožců tuponosých jižních a nosorožců indických do naší zoo.

Africké safari

V Africkém safari mohli návštěvníci vidět na 190 kopytníků v 11 druzích a 26 ptáků ve 3 druzích. Na vodních plochách to byli pelikáni kadeřavý, pelikáni bílí a husy velké.

Velký zájem byl opět o večerní projížďky, kdy návštěvníci pozorují z autobusů život zvířat za soumraku i v nočních hodinách. Ty byly tradičně doplněny odborným výkladem zasvěcených průvodců.

Safaribus projíždí kolem stáda vodušek lečve pasoucích se v Africkém safari. (ms)